

Savivaldybių žinios

Nr. 12 (645)

2013 m. balandžio 25 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina ketvirtadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Lietuvos savivaldybių asociacijos tarybos posėdis Palangoje

Jame nagrinėti regioninės politikos planai ir miesto efektyvaus energijos valdymo klausimai _____ 4 p.

Balandžio 17–18 d. Palangoje į viešbutį „Auska“ rinkosi Lietuvos miestų ir rajonų merai. Darbotvarkėje buvo numatytas Lietuvos savivaldybių asociacijos tarybos posėdis ir miesto efektyvaus energijos valdymo konferencija.

Romo Gurklio nuotr.

Savivaldybių skolos blogina investicinę aplinką

Jau ketveri metai iš savivaldybių atimamas stimulus skatinti tiesiogines užsienio ir Lietuvos verslininkų investicijas _____

6 p.

„Mūsų siekis – tiekti pigiausią šilumą“

Taip sako Jonavos rajono meras Mindaugas Sinkevičius _____

7 p.

Iš savivaldybių gyvenimo

Ignalinoje vyko gimtosios kalbos šventė, Šilutės vadovai leidosi į maratoną po seniūnijų bendruomenes, Birštonas – pirmasis miestas, turintis vardinį jurginą, Kauno rajonas tapo pavyzdžiu, kaip reikia rūpintis paveldu _____

12–16 p.

9771392246000

LSA TARYBOS POSĖDIS PALANGOJE

Prieš prasidedant LSA tarybos posėdžiui Palangos meras Šarūnas Vaitkus pakvietė dalyvius į Lietuvos kultūros sostinės Palangos renginius, vyksiančius ištiesus metus.

Balandžio 17–18 d. Palangoje rinkosi Lietuvos miestų ir rajonų merai. Darbotvarkėje buvo numatytas Lietuvos savivaldybių asociacijos tarybos posėdis ir miesto efektyvaus energijos valdymo konferencija.

LSA tarybos posėdis pradėtas regioninės politikos įgyvendinimo klausimais, kurių aktualijomis dalijosi Vidaus reikalų ministerijos (VRM) Regioninės plėtros departamento direktorius Arūnas Plikšnys ir Regioninės plėtros skyriaus vedėjas Gediminas Česonis.

Nacionalinės pažangos programos prioritetui „Regioninė plėtra“ įgyvendinti VRM parengė Tarpinstitucinio veiklos plano 2014–2020 m. projektą, kuriame laikomasi numatytų ES struktūrinės ir kitos tarptautinės paramos proporcijų. Minėtame plane numatytas VRM ir kitų ministerijų dalyvavimas, tačiau šiam planui pritarė ne visos ministerijos.

LSA taryba, vertindama pasiteisinusį 2007–2013 m. ES paramos programavimo laikotarpio regioninį projektų atrankos modelį, pažymėdama svarų regionų plėtros tarybų ir savivaldybių indėlį planuojant 2014–2020 m. regioninės plėtros prioritetą priemonės ir jų finansavimo poreikį, priėmė nutarimą, kuriuo pritaria Nacionalinės pažangos programos prioritetui „Regioninė plėtra“ Tarpinstitucinio veiklos plano 2014–2020 m. (TVP) projektui. Taip pat šiuo nutarimu pasakyta pozicija finansavimo atžvilgiu, siūlant numatyti didesnę finansavimą šiluminės energijos tiekimo ir gamybos efektyvumo didinimo, energijos vartojimo efektyvumo didinimo viešuosiuose pastatuose, energijos taupymo, turizmo, kompleksinio viešosios infrastruktūros plėtojimo priemonėms ir numatant kogeneracijos šaltinių diegimo

ir rekonstrukcijos skatinimo priemonę. Posėdžio metu TVP nutarimą pasiūlyta papildyti pasiūlymu Vyriausybei kompensuoti projektų pridėtinės vertės mokesčio išlaidas. Nepritardama kai kurių ministerijų pozicijoms Regioninės plėtros prioritetą priemonės įgyvendinti ne regioniniu projektų planavimo būdu, LSA kreipiasi į Aplinkos, Energetikos, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo ir Ūkio ministerijas su pasiūlymu TVP priemonės vykdyti regioniniu projektų planavimo būdu.

Daug dėmesio skirta ir regionų plėtros tarybų įgaliojimų didinimui aptarti. Regionų plėtros tarybų vaidmens didinimo būtinybė pažymėta Europos vietos ir regionų valdžių kongreso 2012 m. kovo 21 d. rekomendacijoje „Dėl vietos savivaldos Lietuvoje“, siūlant „įmintis priemonių sukurti stipresnę regioninį lygmenį, išplečiant regionų plėtros tarybų kompetenciją, stiprinant jų aparatą ir numatant regioninių biudžetų kūrimą“. Apie tai rašoma ir XVI Vyriausybės programoje: „Didinsime regionų plėtros tarybų vaidmenį įgyvendinant nacionalinę regionų plėtros politiką, taip pat jų įgaliojimus, planuojant ir administruojant ES struktūrinę paramą.“ Todėl LSA taryba, vertindama po 2010 m. apskričių valdymo reformos įvykusius pokyčius formuojant ir aptarnaujant regionų plėtros tarybas, nutarė Seimui ir Vyriausybei siūlyti: išplėsti regionų plėtros tarybų įgaliojimus regioninio, tarptautinio bendradarbiavimo, regioninės reikšmės projektų inicijavimo klausimais; leisti regionų plėtros taryboms steigti pavaldžias viešąsias įstaigas, vykdysiančias sekretoriato funkcijas; numatyti valstybės finansavimą regionų plėtros tarybų įsteigtų viešųjų įstaigų veiklai užtikrinti.

LSA patarėjas informacinės visuomenės plėtros klausimais Raimundas Veikutis skaitė pranešimą „Centralizuotas savival-

dybių paslaugų perkėlimas į elektroninę erdvę“ ir supažindino su tokiu pačiu pavadinimu vykdomu projektu, kurį inicijuoja VRM. Šiuo projektu siekiama į elektroninę terpę perkelti Lietuvos savivaldybių institucijų teikiamas administracines paslaugas. Nemaža dalis savivaldybių el. paslaugų jau yra perkeltos arba keliamos per kitus projektus. Projektas „Centralizuotas savivaldybių paslaugų perkėlimas į elektroninę erdvę“ perkels ir visose savivaldybėse tiražuos likusias, į kitus projektus nepatekusias paslaugas.

Dabartiniai projekto partneriai – Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacija, Ignalinos ir Širvintų rajonų, Klaipėdos ir Kauno miestų savivaldybių administracijos.

Miesto efektyvaus energijos valdymo konferencijoje buvo pristatyti aktualiausi atnaujinimo klausimai. Pranešėjai dalijosi pasiūlymais ir patirtimi, kalbėdami apie intelektualaus miesto sisteminius modelius: gyvenviečių namų saugumo sistemas ir automatizavimą; daugiabučių namų atnaujinimo energinius rodiklius, priemones, investicijas ir praktiką.

„Išmanūs miestai buvo kuriami ir anksčiau, tik dabar tai stengiamasi daryti kryptingai ir maksimaliai panaudojant šiandienines technologijas. Lietuvoje jau diegiama nemažai išmaniųjų sprendimų: transporto statymo ir eismo valdymas, gatvių apšvietimo, elektros ir šilumos energijos tiekimo bei valdymo ir daugelis kitų“, – pasakojo UAB „Elsis“ generalinio direktoriaus pavaduotojas dr. I. Kandratavičius. Pasak jo, vienas iš išmaniojo miesto pritaikymo pavyzdžių gali būti ir savivaldybių darbas. Kitas UAB „Elsis“ atstovas E. Gruzdys pranešime „Priemonės efektyviam automatizuotam energinių resursų valdymui, duomenų perdavimui ir kontrolei“ pabrėžė, kad daugiabučių namų ūkiai yra vieni didžiausių energijos vartotojų Lietuvoje. „Lietuvoje daugiabučių namų ūkiai sunaudoja 31 proc. visos galutinės energijos: iš jų 81 proc. – šildymui ir karštam vandeniui, 12 proc. – apšvietimui ir el. prietaisams. Todėl, norint efektyviai valdyti energinius išteklius ir sumažinti sąskaitas, itin aktualu skirti atitinkamą dėmesį pastatų konstrukcijų gerinimui, šilumos punkto modernizavimui ir nuotolinio valdymo priemonėms“, – dėstė E. Gruzdys.

Taip pat buvo apžvelgtas daugiabučių namų atnaujinimo techninės būklės įvertinimas ir reikiamų techninių ir administracinių atnaujinimo priemonių pritaikymas įvairių tipų daugiabučiams šiltinant lauko atitvaras, keičiant langus, duris, keičiant šildymo sistemas, diegiant modernias apskaitos sistemas.

Posėdyje dalyvavusi Aplinkos ministerijos viceministrė Daiva Matonienė patikino LSA tarybą, kad daugiabučių namų atnaujinimo klausimu ministerija rankų nesudės.

Rietavo meras Antanas Černeckis iškėlė savivaldybėms svarbų klausimą dėl žemės gelmių turtų – skalūninių dujų, naftos ir kt. – paieškų.

Posėdžiui pasibaigus tarybos nariai lankėsi Baltijos jūros pakrantėje.

„MŪSŲ SIEKIS – TIEKTI PIGIAUSIĄ ŠILUMĄ“

Aldona SKAISGIRYTĒ

Taip sako Jonavos rajono meras Mindaugas Sinkevičius

Pasak Jonavos rajono mero M. Sinkevičiaus, didžioji dalis politikų, dalyvavusių prieš dvejus metus vykusiuose rinkimuose į savivaldybės tarybą, savo programoje kaip vieną pagrindinių iššūkių ir pažadų gyventojams deklaravo – nedidinti šilumos kainų.

Rajono savivaldybė patvirtino šilumos ūkio strategiją, kurioje nubrėžė tris aiškias kryptis. Viena jų – daugiabučių namų atnaujinimas. Antras žingsnis – susidėvėjusių trasų keitimas keičiant trasų diametrus. Trečias žingsnis, sako meras, tai šilumos gamybos keitimas – pereinant nuo dujų prie biokuro.

Kodėl tai svarbu? Kodėl po ilgo laiko vis dėlto pereiname nuo dujų prie biokuro, statome naujus katilus?

Balandžio 5 d. Girelės katilinėje pradėjo veikti 10 megavatų biokuro katilas, kurio vertė 10,6 mln. Lt. Iš jų 4,1 mln. Lt skyrė ES struktūriniai fondai, likusiai daliai akcinė bendrovė Jonavos šilumos tinklai paėmė iš banko paskolą.

„Šiandien mes galime džiaugtis: biokuro katilas gamina šilumą, kuri pateikiama mūsų centralizuotos šilumos vartotojams. Biokuro katilas veikia su kondensaciniu ekonomaizeriu.

Kas yra tas kondensacinis ekonomaizeris? Lietuviškai išvertus – iš katilo išeinantys karšti dūmai sušildo vandenį. Šiluma atsiranda ne tik iš paties degimo proceso, bet ji išgaunama ir iš šalutinio produkto – dūmų. Iš kamino išrūkstantis dūmas jau yra šaltas“, – šiuolaikinių pažangių technologijų privalumus ir galimybes paprastais žodžiais aiškino naujovių ir pažangos šalininkas, vienas jauniausių ir perspektyviausių šalies rajono vadovų – Jonavos meras M. Sinkevičius.

Šie du įrenginiai – 10 megavatų galios biokuro kūrenamas vandens šildymo katilas ir 5 megavatų galios kondensacinis ekonomaizeris leidžia pagaminti 45 proc. visos reikalingos šilumos žiemą. Vasarą minėto katilo užtenka 100 proc. Katilinė nenustoja veikti ir vasarą – ap rūpina gyventojus karštu vandeniu.

Pastačius pirmąjį biokuro katilą, darbas tik pradedamas. „Aš raginu šilumos ūkio vadovus kaip įmanoma greičiau, norėčiau iki ateinančio šildymo, pastatyti dar du biokuro katilus po 5 megavatus. Tuomet su įrenginiais, kuriuos jau pastatėme ir kuriuos pastatytume, būtų pagaminama nuo 80 iki 90 proc. šiluminės energijos, reikalingos žiemą“, – ambicingais planais dalijosi rajono vadovas, ne veltui turintis rinkodaros ir vadybos magistro kvalifikacinį laipsnį, įgytą ISM Ekonomikos ir vadybos universitete.

Pasak pašnekovo, jau vyksta skaičiavimai dėl kainos pasikeitimo. „Kažko žadėti nenorėčiau, bet kaina turėtų keistis į gyventojams palankią pusę. Viliuosi, kad pastačius dar du planuojamus biokuro katilus Jonava turėtų papulti į pirmą dešimtuką rajonų, gaminančių pigiausią šilumą“, – sakė meras.

Jonavos rajono savivaldybė lygiagrečiai teiks paraišką dėl vienos šilumos trasos atnaujinimo. Darbų vertė planuojama apie 3 mln. Lt. „Savaime aišku, kad tai reikalauja nemažų investicijų, bet galiu garantuoti, kad investicijos į šilumos ūkį tikrai atsiperks“, – prisiimdamas visą atsakomybę kalbėjo, be vadybos ir verslo administravimo, dar ir teisės studijas baigęs meras.

Pasak M. Sinkevičiaus, esame atviri ir nepriklausomiems šilumos tiekėjams. Prieš pusmetį tokie veržėsi į Jonavą statyti savo biokuro katilą. Bet dažnas iš jų veržėsi su sąlyga, jei Jonavos šilumos tinklai nestatys. Čia galėtų atsitikti į Kauno atvejį panašus dalykas: verslininkai pastato katilus, bet šiluma visiškai neatpinga, nes jie tik simboliškai sumažina valstybinio šilumos tiekėjo kainą, nors galėtų ir daug daugiau. Toks projektas jiems atsiperka greitai.

„Verslas niekuomet nebuvo orientuotas į visuomenę, verslas visada siekia didžiausio pelno. Todėl abejoju, ar nepriklausomi šilumos tiekėjai veršis į Jonavą. Jie supranta, kad kaina keisis į gyventojams palankesnę pusę, o tai jiems tiesiog neapsimoka“, – sakė pašnekovas.

Biokuro katilą aptarnauja keturi darbuotojai. Suprantama, paprasčiau ir patogiau yra kūrėti dujomis: atsukai čiaupą – dujos dega, jos neturi nei pelenų, nei kitokių atliekų ir beveik nereikalauja priežiūros. Biokuro katilas reikalauja daugiau priežiūros. Deginant medienos atliekas, lieka pelenų, visokio šlako, ir visa tai reikia tinkamai sutvarkyti. „Bet galima objektyviai pasakyti: pagal šią dieną egzistuojančias biokuro kainas pagaminti tą patį šilumos kiekį, palyginti su dujomis, yra perpus pigiau. O kaip kainos keisis, sunku pasakyti. Biokuro kaina taip pat svyruoja“, – buvo atviras rajono vadovas.

Meras apgailestavo, kad nepavyko susitarti dėl perteklinės šilumos tiekimo Jonavai iš akcinės bendrovės „Achema“. Tai būtų buvęs ypatingai naudingas miestui variantas. O nepavyko dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pozicijos, nes tai yra valstybės reguliuojama sritis.

„Prie projekto sugaišta treji–ketveri metai. Lygiagrečiai nieko nedarėme, nemastėme apie alternatyvą. Nepagalvojome apie tai, kad projektas gali nepasiekti tikslo. Mes daug laiko išievojome tardamiesi su „Achema“, ir tai baigėsi niekuo. Tada buvome priversti skubiai persiorientuoti į alternatyvą – biokurą, – sakė rajono meras M. Sinkevičius.

BIRŠTONAS – PIRMASIS MIESTAS, TURINTIS VARDINĮ JURGINĄ

Rimantė KURKAUSKAITĖ

Birštono turizmo informacijos centre vyko Birštono vardo jurgino – naujos jurginų veislės – inauguracijos ceremonija.

Į šį kurortui svarbų renginį pakviesta selekcininkė Rita Zala iš Latvijos, Europos jurginų konkurso dukart prizinininkė ir Birštono vardu inauguruojamo jurgino krikštamotė, chorvedė Rasa Gelgotienė. Iškilmingos ceremonijos metu Birštono meri Nijolei Dirginčienei buvo įteiktas naujos veislės – Birštono jurgino gumbelis. Taip pat buvo atidarytas naujas gėlynas prie Birštono turizmo informacijos centro, o jurginų ir kitokių gėlių augintojams, sukviestiems į pavasarinę jurginų mugę, buvo pristatyta naujai suprojektuoto Jurginų skvero vieta.

Po iškilmingos jurgino gumbelio inauguracijos ir „krikštytynų“ susirinkusieji į pavasarinę jurginų mugę gėlių ir jurginų augintojai, birštoniečiai ir kurorto svečiai buvo kviečiami dalyvauti juoko jogoje „Jurginai – visada besijuokiančios gėlės“. Inauguracijos proga vyko mugės dalyvių ir svečių sveikatinimo terapija – tai dviguba dozė juoko jogos, kurią pristatė trenerė, psichologė Nijolė Guzovičienė. „Juokas – vienintelis užkratas, kurio nereikia bijoti ir saugotis. Netgi priešingai – stengtis pagauti kaip galima daugiau“, – sako N. Guzovičienė.

Kaip teigia R. Gelgotienė, kurios dėka buvo sumanyta suteikti

geltonai ir gausiai žydinčiam, neaukštam (60 cm aukščio) jurginui Birštono vardą, „tokie jurginai labai tinka viešosioms erdvėms apželdinti – skverams, gėlių bordiūrams ir kompozicijoms. Birštono jurgino pavadinimas keliaus per viso pasaulio gėlininkų katalogus ir garsins šio kurorto vardą“.

Selekcininkė R. Zala, išvedusi naują jurginų veislę, pamačiusi Birštono tinklalapyje geltoną spalvą herbe ir kurorto vaizdus, nutarė, kad kaip tik šiam naujam jurginui tiks toks miesto vardas. Ši idėja gimė Birštono viešosios bibliotekos, laikraščio „Gyvenimas“, Nemuno kilpų regioninio parko ir Lietuvos istorijos instituto rengiamų Stanislovo Moravskio skaitymų metu, kai dr. Reda Griškaitė pateikė istorinius argumentus, kodėl Birštono kurorte pagrįstai rengiamos Jurginų šventės šių gėlių augintojams ir mylėtojams. Jurginų šventės tradicijos sietinos su garsaus daktaro ir rašytojo, Ustronės dvaro savininko Stanislovo Moravskio vardu. Jis ir atvežė į Birštono kraštą spalvingas, beveik visą vasarą ir rudens pradžioje žydinčias gėles – jurginus, o iš čia jie paplito po kitus Lietuvos dvarus. S. Moravskis karštai propagavo sodų kultūrą ir teigė, kad kuriant parką būtina išnaudoti natūralaus peizažo privalumus. Pasiskaitęs sodininko, botaniko Juozapo Strumilos 1842 m. Vilniuje išleistą „Traktatą apie jurginus“, savotišką himną jurginui, S. Moravskis susižavėjo nuostabiaisiais jurginiais ir oranžerijoje juos išaugino iš Sankt Peterburgo atsiųstų sėklų. Po aplinkinius dvarus, kaimus ir miestelius pasklidus žiniai apie nepaprastas gėles, žydinčias išpuoselėtame S. Moravskio gėlyne, daugelis jų ėmė geisti ir prašyti pilnavidurių jurginų gumbų. Pasak dr. R. Griškaitės, tyrinėjusios S. Moravskio kūrybą, verta aiškiai pasakyti, kad „jurginas – jokia kaimiečių gėlė, bet netgi atvirkščiai – dvarų sodų ir gėlynų puošmena“.

Jurginų šventė ir pavasarinę jurginų gumbų mugę Birštone svarbi tuo, kad populiarinamas ne tik jurginas – „nuolat tau besišypsanti gėlė“, bet kurorte plėtojama estetikos, gamtos ir augalų grožio terapija, kuri padeda visiems pasijusti laimingesniems.

Birštone jurginai žydėdavo tik privačiose teritorijose, o nuo šio pavasario žydės ir viešose erdvėse. Visus šį sezoną Birštone žydėsiančius jurginus organizatoriai kviečia fotografuoti ir nuotraukas siųsti į Birštono turizmo informacijos centrą. Konkurso nugalėtojams per rudeniinę Jurginų šventę, rugsėjo 7 d., bus įteiktas kurortinio SPA viešbučio „Karališkoji rezidencija“ įsteigtas prizas – „Nakvynė ir pramogos dviem“.

Mečislovo Ščepavičiaus pieš.